Ya?lanma ?le ?lgili Beklentiler Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ya?lanma ?le ?lgili Beklentiler Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33000

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ya?lanma ?le ?lgili Beklentiler Ölçe?i (Y??BÖ), bireylerin ya?lanma sürecine dair sahip olduklar? olumlu veya olumsuz beklentileri de?erlendirmek amac?yla uyarlanm?? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, ya?l?l?k döneminde kar??la??labilecek fiziksel, zihinsel ve bili?sel de?i?imlere ili?kin alg?lar? ölçerek, bireylerin kendi ya?lanma deneyimlerine yönelik tutumlar?n? ortaya koymay? hedefler. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, Beser, Küçükgüçlü ve arkada?lar? taraf?ndan gerçekle?tirilmi? ve ilgili popülasyon üzerindeki geçerlik ve güvenirlik özellikleri incelenmi?tir.

Ölçek, ya?lanma sürecine dair beklentilerin, sa?l?kl? ya?lanma ve ya?am kalitesi üzerindeki etkilerini inceleyen gerontoloji ve sa?l?k psikolojisi ara?t?rmalar? için önemli bir araç sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Ya?lanma beklentileri, psikometri, geçerlik, güvenirlik, uyarlama, fiziksel sa?l?k, bili?sel i?lev, ya?l?l?k.

Yazarlar

Beser, A., Kucukguclu, O., Bahar, Z., Akpinar, B.

The original PDF can be downloaded here: yaslanma-ile-ilgili-beklentiler-olcegi-toad.pdf

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin ya?lanma dönemine dair ta??d?klar? beklentileri sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Orijinal ölçe?in Türkçe kültürüne ve diline uygunlu?unu sa?lamak amac?yla gerçekle?tirilen uyarlama çal??mas?, bu arac?n Türkiye'deki sa?l?k ve psikoloji alanlar?nda kullan?lmas?na olanak tan?m??t?r.

Uyarlama çal??mas?, ölçe?in yap?sal uygunlu?unu ve iç tutarl?l???n? test ederek, ya?lanma beklentilerinin farkl? alt boyutlarda (fiziksel, zihinsel, bili?sel) nas?l da??ld???n? analiz etmeyi amaçlam??t?r. Bu analizler, ya?lanma sürecine dair alg?lar?n kültürel ba?lamda nas?l farkl?la?t???n? anlamak için kritik öneme sahiptir.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ya?lanma ?le ?lgili Beklentiler Ölçe?i, bireyin gelecekteki ya?l?l?k dönemine dair öngörülerini ve inançlar?n? ölçen çok boyutlu bir yap?y? de?erlendirir. Bu yap?n?n temel bile?enleri genellikle üç

ARABPSYCHOLOGY.COM

ana alt boyutta gruplan?r:

Fiziksel Sa?l?k: Ya?lanma ile birlikte beklenen fiziksel gerileme, hastal?k riskleri veya hareket kabiliyetindeki de?i?iklikler.
Zihinsel Sa?l?k: Ya?l?l?kta beklenen duygusal iyi olu?, depresyon veya psikolojik dayan?kl?l?k alg?s?.
Bili?sel ??lev: Haf?za, ö?renme ve genel bili?sel kapasitede ya?la birlikte beklenen dü?ü? veya korunma beklentileri.

Ölçek, bu alt boyutlardaki beklentilerin ?iddetini ve yönünü (olumlu/olumsuz) belirleyerek, bireyin ya?lanmaya yönelik genel tutumunu nicel olarak ifade eder.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??mas?, yap?sal geçerli?i de?erlendirmek üzere Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak incelenmi?tir. Yap?lan analizler sonucunda elde edilen uyum iyili?i istatistikleri, ölçe?in teorik yap?s?n? desteklemektedir.

Önemli geçerlik bulgular? ?unlard?r:

RMSEA (Yakla??k Hata Karekök Ortalamas?): 0.062 olarak rapor edilmi?tir. Bu de?er, kabul edilebilir uyum s?n?rlar? içinde yer almakta olup, modelin veriye iyi uyum sa?lad???n? göstermektedir.
Faktör Yükleri (DFA): Maddelerin faktör yükleri 0.27 ile 0.96 aras?nda geni? bir aral?kta de?i?mektedir. Yüksek faktör yükleri, ilgili maddelerin ölçülmek istenen alt boyutu güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini i?aret etmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l???, Cronbach's Alpha katsay?s? hesaplanarak de?erlendirilmi?tir. Elde edilen de?erler, ölçe?in genel olarak kabul edilebilir bir güvenirlik düzeyine sahip oldu?unu, ancak baz? alt boyutlarda iyile?tirmeye aç?k oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik katsay?lar? ?öyledir:

Ölçe?in Tamam? ?çin: Cronbach's Alpha katsay?s? 0.76. Bu de?er, ölçe?in genel ölçüm tutarl?l???n?n yeterli oldu?unu belirtir.
Alt Boyutlar ?çin:

Fiziksel Sa?l?k Alt Boyutu: 0.51
Zihinsel Sa?l?k Alt Boyutu: 0.48
Bili?sel ??lev Alt Boyutu: 0.75

ARABPSYCHOLOGY.COM

Fiziksel ve zihinsel sa?l?k alt boyutlar?n?n Alpha de?erlerinin nispeten dü?ük olmas? (0.50 e?i?inin alt?nda), bu alt boyutlar?n iç tutarl?l???n?n daha yak?ndan incelenmesi gerekti?ini i?aret etmektedir. Buna kar??n, bili?sel i?lev alt boyutu güçlü bir iç tutarl?l?k sergilemektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini incelemek amac?yla kullan?lan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA), orijinal ölçe?in teorik yap?s?n?n Türkçe örneklemde de korundu?unu do?rulamay? amaçlam??t?r. DFA sonuçlar?, maddelerin beklenen faktörlere yüklendi?ini göstermi?tir.

Faktör yüklerinin 0.27 ile 0.96 aras?nda de?i?mesi, baz? maddelerin faktörle olan ili?kisinin zay?f oldu?unu (0.27) gösterirken, büyük ço?unlu?unun yap?ya güçlü katk? sa?lad???n? (0.96'ya yak?n de?erler) ortaya koymaktad?r. Bu sonuçlar, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n geçerli oldu?unu desteklemektedir.

Ölçme Arac?

Test Çe?idi: Uyarlama

Format: Kendini De?erlendirme Ölçe?i (Self-Report Scale)

Derecelendirme: 4'lü Likert Tipi Derecelendirme. 1 (kesinlikle do?ru) - 4 (kesinlikle yanl??) aral???nda yan?tlanmaktad?r.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), ?ngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler, özellikle ya?lanma beklentileri üzerine çal??ma yap?lan popülasyonlar.

Ya? Grubu: Belirtilmemi?, ancak ya?lanma sürecine dair beklentisi olan yeti?kinler (genellikle orta ya? ve üzeri bireyler).

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas?, Türkiye'deki yeti?kin örneklem üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Anket yöntemiyle bireysel veya grup uygulamas?. Puanlama, genellikle ters maddeler dikkate al?narak alt boyutlar ve toplam puan üzerinden yap?l?r.

Anahtar Kelimeler

Ya?lanma, beklenti, geçerlik, güvenirlik, psikometrik, Beser, Küçükgüçlü, faktör analizi, RMSEA.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Özlem Küçükgüçlü

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri Kayna??nda mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: ozlem.kguclu@deu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Veri Kayna??nda mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2012 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? ve izinleri için sorumlu yazar Özlem Küçükgüçlü ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal kayna??na ve uyarlama çal??mas?na ait tam metin makalesi ResearchGate üzerinden de eri?ilebilir durumdad?r: researchgate.net

Kaynaklar

Beser, A., Kucukguclu, O., Bahar, Z., & Akpinar, B. (2012). Study of validity and reliability of the scale regarding the expectations about aging. *Health Med. J, 6*(9), 3107-3112.

Ya?lanma ?le ?lgili Beklentiler Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte mevcut de?ildir. Maddelerin tam listesi için yukar?da belirtilen referans makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM